

శ్రీః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీమాన్ వేంకటనాథార్యః కవితార్కికకేసరీ ।

వేదాంతాచార్యవర్యో మే సన్నిధత్తాం సదా హృది ॥

॥ ఉద్ధవ గీతా - ద్వాదశోఽధ్యాయః ॥

This document* has been prepared by

Sunder Kidambi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజమహాదేశికన్

His Holiness *śrīmad āṇḍavan* of *śrīraṅgam*

---

*This was typeset using skt, L^AT_EX, Itrans, and the **Tikanna** font.

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

॥ ఉద్ధవ గీతా - ద్వాదశోఽధ్యాయః ॥

శ్రీఉద్ధవ ఉవాచ

యస్త్యయాభిహితః పూర్వం ధర్మస్త్యద్భక్తిలక్షణః |
వర్ణాశ్రమాచారవతాం సర్వేషాం ద్విపదామపి || 12.1 ||

యథానుష్ఠీయమానేన త్వయి భక్తిర్నృణాం భవేత్ |
స్వధర్మేణారవిందాక్ష తత్ సమాఖ్యాతుమర్హసి || 12.2 ||

పురా కిల మహాబాహో ధర్మం పరమకం ప్రభో |
యత్తేన హంసరూపేణ బ్రహ్మణేఽభ్యాత్థ మాధవ || 12.3 ||

స ఇదానీం సుమహతా కాలేనామిత్రకర్కన |
న ప్రాయో భవితా మర్త్యలోకే ప్రాగనుశాసితః || 12.4 ||

వక్తా కర్తావితా నానోఽధర్మస్యాచ్యుత తే భువి |
సఖాయామపి వైరించ్యాం యత్ర మూర్తిధరాః కలాః || 12.5 ||

కర్తావిత్రా ప్రవక్తా చ భవతా మధుసూదన |
త్యక్తే మహీతలే దేవ వినష్టంకః ప్రవక్ష్యతి || 12.6 ||

తత్త్వం నః సర్వధర్మజ్ఞ ధర్మస్త్యద్భక్తిలక్షణః |
యథా యస్య విధీయేత తథా వర్ణయ మే ప్రభో || 12.7 ||

శ్రీశుక ఉవాచ

ఇత్థం స్వభృత్యముఖ్యేన పృష్టః స భగవాన్ హరిః |
ప్రీతః క్షేమాయ మర్త్యానాం ధర్మానాహ సనాతనాన్ || 12.8 ||

శ్రీభగవానువాచ

ధర్మ్య ఏష తవ ప్రశ్నో నైఃశ్రేయసకరో నృణాం ।
వర్ణాశ్రమాచారవతాం తముద్ధవ నిబోధ మే ॥ 12.9 ॥

ఆదౌ కృతయుగే వర్ణో నృణాం హంస ఇతి స్మృతః ।
కృతకృత్యాః ప్రజా జాత్యా తస్మాత్ కృతయుగం విదుః ॥ 12.10 ॥

వేదః ప్రణవ ఏవాగ్రే ధర్మోఽహం వృషరూపధృక్ ।
ఉపాసతే తపోనిష్ఠా హంసం మాం ముక్తకిల్బిషాః ॥ 12.11 ॥

త్రేతాముఖే మహాభాగ ప్రాణాన్మే హృదయాత్త్రయా ।
విద్యా ప్రాదురభూత్తస్యా అహమాసం త్రివృన్మఖః ॥ 12.12 ॥

విప్రక్షత్రియవిత్శూద్రా ముఖబాహూరుపాదజాః ।
వైరాజాత్ పురుషాజ్జాతా య ఆత్మాచారలక్షణాః ॥ 12.13 ॥

గృహాశ్రమో జఘనతో బ్రహ్మచర్యం హృదో మమ ।
వక్షఃస్థానాద్ వనే వాసో న్యాసః శీర్షణి సంస్థితః ॥ 12.14 ॥

వర్ణానామాశ్రమాణాం చ జన్మభూమ్యనుసారిణీః ।
ఆసన్ ప్రకృతయో నృణాం నీచైర్నీచోత్తమోత్తమాః ॥ 12.15 ॥

శమో దమస్తపః శౌచం సంతోషః జ్ఞాంతిరార్జవం ।
మద్భక్తిశ్చ దయా సత్యం బ్రహ్మప్రకృతయస్త్విమాః ॥ 12.16 ॥

తేజో బలం ధృతిః శౌర్యం తితిక్షౌదార్యముద్యమః ।
స్మైర్యం బ్రహ్మణ్యతైశ్వర్యం క్షత్రప్రకృతయస్త్విమాః ॥ 12.17 ॥

ఆస్తిక్యం దాననిష్ఠా చ అదంభో బ్రహ్మనేవనం ।
అతుష్టరథోపచయై ర్వైశ్యప్రకృతయస్త్విమాః ॥ 12.18 ॥

శుశ్రూషణం ద్విజగవాం దేవానాం చాప్యమాయయా ।
తత్ర లభ్యేన సంతోషః శూద్రప్రకృతయస్త్విమాః ॥ 12.19 ॥

అశౌచమన్యతం స్తేయం నాస్తిక్యం శుష్కవిగ్రహాః ।
కామః క్రోధశ్చ తర్షశ్చ స్వభావోఽంతేవసాయినాం ॥ 12.20 ॥

అహింసా సత్యమస్తేయమకామక్రోధలోభతా ।
భూతప్రియహితేహా చ ధర్మోఽయం సార్యవర్జికః ॥ 12.21 ॥

ద్వితీయం ప్రాప్యానుపూర్వ్యాజ్ఞనోపనయనం ద్విజః ।
వసన్ గురుకులే దాంతో బ్రహ్మధీయాత చాహలాతః ॥ 12.22 ॥

మేఖలాజినదండాక్ష బ్రహ్మసూత్రకమండలాన్ ।
జటిలోఽధౌ తదద్వాసోఽరక్తపీఠః కుశాన్ దధత్ ॥ 12.23 ॥

స్నానభోజనహోమేషు జపోచ్ఛారే చ వాగ్యతః ।
న చ్ఛింద్యాన్నఖరోమాణి కక్షోపస్థగతాన్యపి ॥ 12.24 ॥

రేతో నావకిరేజ్ఞాతు బ్రహ్మవ్రతధరః స్వయం ।
అవకీర్ణేఽవగాహ్యోస్తు యతాసుస్త్రిపదీం జపేత్ ॥ 12.25 ॥

అగ్న్యర్కాచార్యగోవిప్రగురువృద్ధసురాంఘచిః ।
సమాహిత ఉపాసిత సంధ్యే చ యతవాగ్ జపన్ ॥ 12.26 ॥

ఆచార్యం మాం విజానీయాన్నావన్మన్యేత కర్హిచిత్ ।
న మర్త్యబుద్ధ్యాసూయేత సర్వదేవమయో గురుః ॥ 12.27 ॥

సాయం ప్రాతరుపానియ భైక్ష్యం తస్మై నివేదయేత్ ।
యచ్ఛాన్యదప్యనుజ్ఞాతముపయుంజిత సంయతః ॥ 12.28 ॥

శుశ్రూషమాణ ఆచార్యం సదోపాసిత నీచవత్ ।
యానశయ్యాసనస్థానైర్నాతిదూరే కృతాంజలిః ॥ 12.29 ॥

ఏవంవృత్తో గురుకులే వసేద్ భోగవివర్జితః |
విద్యా సమాప్యతే యావద్ బిభ్రద్ వ్రతమఖండితం || 12.30 ||

యద్యసౌ ఛందసాం లోకమారోక్ష్యన్ బ్రహ్మవిష్టపం |
గురవే విన్యసేద్ దేహం స్వాధ్యాయార్థం బృహద్యితః || 12.31 ||

అగ్నౌ గురావాత్మని చ సర్వభూతేషు మాం పరం |
అపృథగ్ధీరుపసీత బ్రహ్మవర్చస్వ్యకల్మషః || 12.32 ||

స్త్రీణాం నిరీక్షణస్పర్శ సంలాపక్షేలనాదికం |
ప్రాణినో మిథునీభూతానగృహస్థోఽగ్రతస్త్వజేత్ || 12.33 ||

శౌచమాచమనం స్నానం సంధ్యోపాసనమార్జవం |
తీర్థసేవా జపోఽస్పృశ్యా భక్ష్యాసంభాష్యవర్జనం || 12.34 ||

సర్వాశ్రమవ్రయుక్తోఽయం నియమః కులనందన |
మద్భావః సర్వభూతేషు మనోవాక్కాయసంయమః || 12.35 ||

ఏవం బృహద్యితధరో బ్రాహ్మణోఽగ్నిరివ జ్వలన్ |
మద్భక్తస్తీవ్రతపసా దగ్ధకర్మాశయోఽమలః || 12.36 ||

అథానంతరమావేక్ష్యన్ యథా జిజ్ఞాసితాగమః |
గురవే దక్షిణాం దత్త్వా స్నాయాద్ గుర్వనుమోదితః || 12.37 ||

గృహం వనం వోపవిశేత్ ప్రవ్రజేద్ వా ద్విజోత్తమః |
ఆశ్రమాదాశ్రమం గచ్ఛేన్నాన్యథా మత్పరశ్చరేత్ || 12.38 ||

గృహార్థీ సదృశీం భార్యాముద్వహేదజగుప్సితాం |
యవీయసీం తు వయసా యం సవర్ణామనుక్రమాత్ || 12.39 ||

ఇజ్యాధ్యయనదానాని సర్వేషాం చ ద్విజన్మనాం |
ప్రతిగ్రహోఽధ్యాపనం చ బ్రాహ్మణస్యైవ యాజనం || 12.40 ||

ప్రతిగ్రహం మన్యమానస్తపస్తేజోయశోనుదం |
అన్యభ్యామేవ జీవేత శిలైర్వా దోషదృక్ తయోః || 12.41 ||

బ్రాహ్మణస్య హి దేహోఽయం క్షుద్రకామాయ నేష్యతే |
కృచ్చాచ్చియ తపసే చేహ ప్రేత్యానంతసుఖాయ చ || 12.42 ||

శిలోఽఘవృత్త్యా పరితుష్టచిత్తో
ధర్మం మహాంతం విరజం జుషాణః |
మయ్యర్పితాత్మా గృహ ఏవ తిష్ఠన్
నాతిప్రసక్తః సముపైతి శాంతిం || 12.43 ||

సముద్ధరంతి యే విప్రం సీదంతం మత్పరాయణం |
తానుద్ధరిష్యే న చిరాదాపదోభ్యో నౌరివార్ణవాత్ || 12.44 ||

సర్వాః సముద్ధరేద్ రాజా పితేవ వ్యసనాత్ ప్రజాః |
ఆత్మానమాత్మనా ధీరో యథా గజపతిర్గజాః || 12.45 ||

ఏవంవిధో నరపతిర్విమానేనార్కవర్చసా |
విధూయేహాశుభం కృత్స్నమింద్రేణ సహ మోదతే || 12.46 ||

సీదన్ విప్రో వణిగ్వృత్త్యా పణ్యైరేవాపదం తరేత్ |
ఖడ్గేన వాఽఽపదాక్రాంతో న శ్వవృత్త్యా కథంచన || 12.47 ||

వైశ్వవృత్త్యా తు రాజన్యో జీవేన్మృగయయాఽఽపది |
చరేద్ వా విప్రరూపేణ న శ్వవృత్త్యా కథంచన || 12.48 ||

శూద్రవృత్తిం భజేద్ వైశ్యః శూద్రః కారుకటక్రియాం |
కృచ్చాచ్చిన్ముక్తో న గర్వేణ వృత్తిం లిప్సేత కర్మణా || 12.49 ||

వేదాధ్యాయస్వధాస్వాహా బల్యన్నాద్యైర్యథోదయం |
దేవర్షిపితృభూతాని మద్రూపాణ్యన్వహం జయేత్ || 12.50 ||

యదృచ్ఛయోపపన్నేన శుక్లేనోపార్జితేన వా |
ధనేనాపీడయన్ భృత్యాన్ న్యామేనైవాహరేత్ క్రతూన్ || 12.51 ||

కుటుంబేషు న సజ్జేత న ప్రమాద్యేత్ కుటుంబ్యపి |
విపశ్చిన్నశ్వరం పశ్యేదదృష్టమపి దృష్టవత్ || 12.52 ||

పుత్రదారాప్తబంధూనాం సంగమః పాంథసంగమః |
అనుదేహం వియంత్యేతే స్వప్నో నిద్రానుగో యథా || 12.53 ||

ఇత్థం పరిమృశన్ ముక్తో గృహేష్వతిథివద్ వసన్ |
న గృహైరనుబధ్యేత నిర్మమో నిరహంకృతః || 12.54 ||

కర్మభిర్గృహమేధీయైరిష్ట్యా మామేవ భక్తిమాన్ |
త్ప్రేద్ వనం వోపవిశేత్ ప్రజావాన్ వా పరివ్రజేత్ || 12.55 ||

యస్తాన్వసక్తమతిర్గేహే పుత్రవితైషణాతురః |
స్త్రైణః కృపణధీర్మాథో మమాహమితి బధ్యతే || 12.56 ||

అహో మే పితరా వృద్ధౌ భార్యా బాలాత్మజాఽఽత్మజాః |
అనాథా మామృతే దీనాః కథం జీవంతి దుఃఖితాః || 12.57 ||

ఏవం గృహోశయాక్షిప్తహృదయో మూఢధీరయం |
అతృప్తస్తాననుధ్యాయన్ మృతోఽంధం విశతే తమః || 12.58 ||

|| ఇతి ద్వాదశోఽధ్యాయః ||